

ТРАНСФОРМАЦІЯ ЗЕМЛЕУСТРОЮ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ЕЛЕКТРОННОГО ВПРОВАДЖЕННЯ

Сфера земельних відносин наразі переживає значну трансформацію, зумовлену впровадженням цифрових інструментів управління. Відповідно до ст. 1 Закону України «Про землеустрій» від 22.05.2003 № 858-IV [1], землеустрій являє собою комплекс заходів соціально-економічного та екологічного характеру, метою яких є впорядкування відносин у земельній сфері та раціональне використання територій. Реалізація зазначених заходів здійснюється через механізм суспільно-виробничих відносин. Одним із пріоритетних напрямів державної політики є цифровізація землеустрою, що сприятиме підвищенню прозорості земельних відносин і спрощенню відповідних адміністративних процедур.

Набрання чинності Законом України «Про адміністративну процедуру» [2] дало новий імпульс процесу гармонізації національного законодавства з європейськими правовими стандартами. Згідно зі статтею 1 Закону [2], його дія поширюється на відносини між органами виконавчої влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування, їхніми посадовими особами, а також іншими суб'єктами, наділеними повноваженнями у сфері публічної адміністрації, з одного боку, та фізичними і юридичними особами – з іншого, в частині розгляду й вирішення адміністративних справ.

Статтею 4 Закону [2] закріплено тринадцять основоположних принципів адміністративної процедури: верховенство права, обґрунтованість, безсторонність, відкритість, своєчасність і розумний строк, ефективність, презумпція правомірності дій особи, гарантування права особи на участь в адміністративному провадженні.

Відповідно до статті 1 Закону України «Про Державний земельний кадастр» від 07.07.2011 № 3613-VI [3], ДЗК є єдиною державною геоінформаційною системою, що містить відомості про землі в межах України: їхнє цільове призначення, обмеження щодо використання, кількісні та якісні характеристики, оцінку, розподіл між власниками і користувачами, а також дані про меліоративні мережі та їхні складові елементи. Зі змісту статті 2 Закону [3] випливає, що кадастр функціонує з метою інформаційного забезпечення органів державної влади, фізичних і юридичних осіб у сфері регулювання земельних відносин, управління земельними ресурсами, організації їх раціонального використання й охорони, проведення землеустрою, оцінювання земель, а також

формування містобудівного кадастру та кадастрів інших природних ресурсів. Щодо засад ведення ДЗК, стаття 3 Закону [3] закріплює основні принципи: обов'язкова державна реєстрація земельних ділянок; внесення відомостей виключно на підставі рішень органів влади та землепорядної документації; відкритість і загальнодоступність даних; безперервне їх оновлення; документальне підтвердження всієї внесеної інформації.

Фізичні та юридичні особи мають можливість користуватися онлайн-сервісами через електронний кабінет ДЗК. Згідно зі статті 36 Закону [3], для отримання інформації та здійснення адміністративних дій користувач зобов'язаний пройти ідентифікацію за допомогою електронного цифрового підпису. Наведені у таблиці 1 показники засвідчують, що навіть в умовах воєнного стану Держгеокадастр зберігає стабільну роботу.

Таблиця 1

Основні показники діяльності Держгеокадастру у 2024–2025 рр.

<i>Показники</i>	<i>2024рік</i>	<i>2025рік</i>
Внесено відомостей про земельні ділянки до ДЗК, тис.	651	501,8
Надано адміністративних послуг, млн	2,1	2,14
Коефіцієнт індексації НГО земель	1,12	1,08
Витягів з ДЗК про НГО, тис.	514,26	520

Упродовж 2024–2025 років Держгеокадастр здійснив комплексну масову оцінку земельного фонду. За її підсумками створено нову геоінформаційну систему у складі Національної кадастрової системи Державного земельного кадастру, яка дозволила автоматизувати обчислення нормативної грошової оцінки земель. Паралельно Мінагрополітики підготувало програму використання та охорони земель, що орієнтована на цифрову трансформацію землеустрою та впровадження інструментів штучного інтелекту для моніторингу земельних ресурсів. Окремої уваги заслуговує тематика кібербезпеки: в умовах воєнного стану система Державного земельного кадастру зазнала численних кібератак і успішно їх витримала. При цьому проведення відповідних робіт залишається обмеженим виключно на територіях активних бойових дій.

Література:

1. Про землеустрій: Закон України від 22.05.2003 № 858-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 36. Ст. 282. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/858-15>.
2. Про адміністративну процедуру : Закон України від 17.02.2022 № 2073-IX. Відомості Верховної Ради України. 2023. № 15. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20>.
3. Про Державний земельний кадастр Закон України від 07.07.2011 № 3613-VI. Відомості Верховної Ради України. 2012. № 8. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3613-17>.